

Łukasz Nasiadka¹✉

¹Uniwersytet w Białymstoku, Poland

WPŁYW TRYBÓW KONSENSUALNYCH W ASPEKTCIE OBOWIĄZYWANIA ZASADY PRAWDY MATERIALNEJ

Abstrakt. Tryby konsensualne zostały wprowadzone do polskiego porządku prawnego w 1997 r. W krótkim czasie ich stosowanie znacznie wzrosło, a przez to stały się swego rodzaju alternatywą dla tradycyjnego przebiegu procesu karnego. Tryby konsensualne, pomimo licznych zalet, zwłaszcza skrócenia czasu procedowania nad sprawą, wiążą się również z obawami naruszenia podczas stosowania trybów konsensualnych podstawowych zasad procesu karnego. Jedną z takich podstawowych zasad jest zasada prawdy materialnej ustanowiona w art. 2 § 2 Kodeksu postępowania karnego (dalej: KPK). W założeniach sprowadza się do opierania wszelkich rozstrzygnięć w procesie karnym na ustaleniach faktycznych. Uproszczenie procedowania nad sprawą, a przede wszystkim ograniczenie postępowania dowodowego, stwarza zagrożenie niewykrycia stanu faktycznego kosztem szybkości postępowania. Jednakże po głębszej analizie wnioski są zgoła odmienne. Polski ustawodawca w umiejętny sposób obwarował stosowania trybów konsensualnych od pewności organów procesowych co do winy lub też okoliczności popełnienia przestępstwa. Doprowadza to do wniosku, iż tryby konsensualne nie uchybiają założeniom płynącym z zasady prawdy materialnej.

Słowa kluczowe: tryby konsensualne, zasada prawdy materialnej

WSTĘP

Zagadnienie konsensualizmu w polskim procesie karnym, mimo jego ugruntowania w polskim ustawodawstwie, wciąż budzi liczne kontrowersje oraz spory wśród teoretyków. Dotyczą one przede wszystkim ewentualnej sprzeczności stosowania trybów konsensualnych z zasadą prawdy materialnej oraz wyznaczenia przez nią ograniczeń i limitów dla stosowania owych porozumień procesowych. Kolejnym problemem jest niemożliwość ustalenia prawdy poprzez stosowanie uproszczonego

trybu procedowania nad sprawą. Może zdarzyć się sytuacja, w której porozumienia procesowe między uprawnionymi podmiotami zastąpią wykrycie prawdziwych okoliczności popełnienia przestępstwa, a co za tym idzie, może to mieć znaczący wpływ na rozstrzygnięcie kończące sprawę. Mimo powszechnego stosowania i ciągłego rozwoju konsensualizmu w polskim ustawodawstwie począwszy od roku 1997, istnieje możliwość znacznego zaburzenia konstrukcji procesu karnego poprzez pozbawienie jego możliwości realizacji stawianych przed nim celów.

✉Łukasz Nasiadka, Wydział Prawa, Uniwersytet w Białymstoku, ul. Adama Mickiewicza 1, 15-213 Białystok, Poland, e-mail: lukasz_nasiadka@o2.pl

Przed omówieniem relacji między pojęciami należy wyjaśnić, na czym polega oraz na jakich założeniach opiera się koncepcja prawdy materialnej. Została ona określona w art. 2 §2 KPK (Kodeks postępowania karnego – ustawa z 6 czerwca 1997 r.). Z zasady prawdy materialnej wypływa dyrektywa postępowania, która wiąże organy procesu karnego, mające status *dominis litis* w procesie karnym (Giezek i Malicki, 2012; Kardas, 2013). Sprowadza się ona do założenia, iż wszelkie rozstrzygnięcia, które zajądą na gruncie procesu karnego, muszą być oparte na prawdziwych ustaleniach faktycznych (Skorupka, 2019). Niejednokrotnie w doktrynie podnosi się fakt, iż zasada prawdy materialnej jest metazasadą całego procesu karnego. Należy zauważyć miejsce owej zasady w regulacji kodeksu postępowania karnego. Jest ona swoistym celem, który musi być spełniony podczas procesu. Podczas wykładni innych norm zawartych w owej regulacji należy brać pod uwagę znaczenie tej zasady. Jej nadrzędność przejawia się w tym, że w zbiegu z nią inne zasady powinny jej ustępować, np. zasada szybkości postępowania (Wyrok Sądu Apelacyjnego, 2001).

MATERIAŁY I METODY (sposób interpretacji oraz stosowanie zasady prawdy materialnej)

Pomocne przy wyjaśnieniu pojęcia „prawdziwe ustalenia faktyczne” stają się koncepcje prawdy zaproponowane na gruncie filozofii. Występują liczne poglądy oraz stanowiska zaproponowane przez teoretyków, tj. Arystotelesa oraz Habermasa (Habermas, 1999). Owi filozofowie wykazywali, że to w porozumieniu upatrywać należy prawdy, same strony ustalają wspólnie, co jest prawdą. Jednak w interpretacji normy zawartej w art. 2 §2 KPK należy przyjąć klasyczną teorię prawdy, tzn. prawdą jest to, co wydarzyło się w rzeczywistości. Implikuje to więc, że przez prawdziwe ustalenie należy rozumieć ustalenie, które zostało udowodnione, a to na organie procesowym ciąży ciężar udowodnienia tez dowodowych i przeprowadzanie dowodów, m.in. za pomocą czynności procesowych. Jak słusznie zauważono w orzecznictwie sądów, obowiązek udowodniania należy dostrzegać tylko w perspektywie ustaleń niekorzystnych dla sprawcy, gdyż to dzięki nim w kończącym sprawę rozstrzygnięciu można podważyć zasadę wyrażoną w art. 5 §1 K.P.K., *presumptio boni viri*. Nie ma konieczności wykazywania faktów korzystnych dla oskarżonego, wynika to z tego,

że w takim przypadku wydanie wyroku uniewinniającego staje się koniecznością, gdy wykazano niewinność oskarżonego, lecz również wtedy, gdy nie udowodniono mu, że jest winny popełnienia zarzuczonego mu przestępstwa. Co więcej, wyrok uniewinniający musi zapaść również wtedy, gdy wykazana przez oskarżonego teza tego nie uprawdopodobnia, ale też nie zdołano mu udowodnić sprawstwa i winy (Wyrok SN, 2008).

Problematyczne jest udowadnianie podczas procesu karnego, tzn. dostarczenie dowodów na przypisanie winy bądź zrekonstruowanie ciągu przyczynowo-skutkowego. W założeniach owa dyrektywa ma za zadanie stworzyć warunki do wykazania prawdziwych ustaleń faktycznych (Kmieciak i Skrętowicz, 2002). Dość często zdarza się tak, iż niemożliwe staje się ustalenie np. konkretnego przebiegu zdarzenia. Organy procesowe mimo narzędzi, którymi dysponują, dość często dochodzą do rozbieżności między prawdą a ustaleniami przez nie dokonany. Ta sytuacja jest spowodowana tym, że organy procesowe używają narzędzi z przyszłości, by odtworzyć przeszłość, tak jak niemożliwe jest uzyskanie dowodu m.in. przez to, iż ewentualny dowód został wcześniej zniszczony bądź trwale uszkodzony (Hofmański i Waltoś, 2019; Gizbert-Studnicki, 2009). Udowadnianie wymaga dwóch elementów: obiektywnego, czyli informacji, dowodów, śladów, mających taką siłę, by można było wskazać sprawcę czynu, oraz subiektywny, to znaczy ukształtowania pewnego przekonania w organach procesowych, iż dana osoba popełniła przestępstwo (Cieślak, 1955; Wyrok SA w Gdańsku, 2010; Wyrok SA w Katowicach, 2013).

Zasada prawdy materialnej swoje założenia dokonuje za pomocą licznych gwarancji procesowych zawartych w ustawodawstwie. Jednym ze sposobów na realizację jest ustalenie metody przeprowadzania dowodów oraz ustaleń i informacji, a także procedury postępowania, m.in. bezpośrednio przeprowadzania dowodów, obowiązku przeprowadzania dowodów, także z urzędu (art. 167 §1 KPK), badanie i uwzględnienie wszelkich okoliczności przemawiających zarówno na korzyść, jak i na niekorzyść oskarżonego (art. 4 KPK), konieczności uwzględniania przy wydawaniu orzeczeń całokształtu okoliczności ujawnionych w postępowaniu, mających znaczenie dla rozstrzygnięcia (art. 92 KPK), a przy wyrokowaniu – całokształtu okoliczności ujawnionych na rozprawie głównej (art. 410 KPK), a w końcu swobodna ocena wszystkich przeprowadzonych dowodów (art. 7 KPK) (Cieślak, 1973). Komplementarnymi wobec

zasady prawdy materialnej są zasady: bezpośredniości, obiektywizmu, swobodnej oceny dowodów. Dyrektywa wynikająca z art. 2 § 2 KPK nie mogłaby być realizowana również bez pełni kontradyktoryjnego przeprowadzania dowodów przed bezstronnym sądem. To strony procesu muszą przekonać sąd do swoich racji tzn. oskarżony o swojej niewinności, a podmiot oskarżający o winie oskarżonego. Nie może wystąpić sytuacja, w której następuje bierność stron procesowych, zwłaszcza podmiotu oskarżającego, gdyż to on inicjuje i popiera przed sądem akt oskarżenia (Sakowicz, 2020).

Zasada prawdy materialnej, pomimo jej szczególnego charakteru oraz licznych gwarancji systemowych, wiąże się również z licznymi ograniczeniami. Przeszkodę w ustaleniu prawdziwego stanu faktycznego stanowi zakaz prowadzenia ponownego postępowania przeciwko tej samej osobie, co do tego samego czynu (*ne bis in idem*), zakaz rozstrzygania na niekorzyść oskarżonego niedających się usunąć wątpliwości (*in dubio pro reo*), zakaz stosowania tortur oraz nieludzkiego lub poniżającego traktowania wobec uczestników postępowania (art. 3 EKPC) oraz innych niedozwolonych metod śledczych (art. 171 § 4 i § 5 KPK), immunitety procesowe, zakaz *reformationis in peius* oraz prawo do obrony.

PRZEGLĄD LITERATURY (ewentualna sprzeczność trybów konsensualnych z zasadą prawdy materialnej)

Po przedstawieniu syntetycznej interpretacji zasady prawdy materialnej oraz jej głównych założeń na gruncie polskiego procesu karnego, należy dokonać analizy w celu zbadania relacji między ową zasadą a konsensualizmem, szczególnie zwracając uwagę na materię dotyczącą art. 335 §1 i § 2 KPK – skazanie bez rozprawy, art. 387 KPK – dobrowolne poddanie się karze oraz art. 338a KPK – wniosek o wydanie wyroku skazującego bez postępowania dowodowego. Zagadnienie konsensualizmu w świetle obowiązywania zasady prawdy materialnej niejednokrotnie wzbudza liczne wątpliwości, które występują od momentu wprowadzenia trybów konsensualnych do polskiego ustawodawstwa. Instytucje te czynią znaczne uproszczenie w procedowaniu, a przez to skracają czas trwania sprawy, tj. od momentu wszczęcia postępowania do prawomocnego rozstrzygnięcia. Przez to w doktrynie powstają coraz to donioślejsze głosy, iż odciążenie sądów oraz zmniejszenie przewlekłości postępowań karnych odbywa się kosztem rzetelnych

ustaleń faktycznych przez organy procesowe. Argumentem, który potwierdza owe wątpliwości, może być wprowadzenie do kodeksu postępowania karnego i funkcjonowanie przepisów art. 335 KPK i 387 KPK oddalających osiągnięcie nadrzędnego celu procesu karnego, jakim jest wykrycie prawdy obiektywnej. W tym kontekście i w porównaniu z treścią art. 410 KPK nadal aktualne pozostaje problematyczne zagadnienie wydawania wyroków na posiedzeniu (np. w trybie skazania bez rozprawy, warunkowego umorzenia postępowania). Inną istotną kwestią jest przyznanie się do winy przez oskarżonego – choć to nie jest przesłanką obligatoryjną na gruncie regulacji kodeksowej, jednak ze względu na swój przesądający charakter co do sprawstwa oraz winy oskarżonego zostaje włączona przez doktrynę do przesłanek obligatoryjnych stosowania instytucji trybów konsensualnych. Przy tym warto również nadmienić, iż problematyczne wydaje się zastąpienie obiektywnego stwierdzenia winy oskarżonego, poprzez wykazanie dowodów na niekorzyść oskarżonego, na rzecz porozumień procesowych między uprawnionymi podmiotami (Stachowiak i Paluszkiewicz, 2005; Grajewski i Steinborn, 2005).

Warto jeszcze raz zauważyć, iż zasada prawdy materialnej w generalny sposób sprowadza się do tego, że wszelkie rozstrzygnięcia procesowe powinny być oparte na prawdziwych ustaleniach faktycznych. Obiektywizm ten może być podważony stosowaniem trybów konsensualnych. Oczywistym wydaje się, iż najważniejszym zadaniem procesu karnego poza wydaniem prawomocnego wyroku jest postępowanie dowodowe, dzięki któremu można potwierdzić bądź obalić kwestię co do winy oskarżonego (Koper, 2009; Kmiecik, 1983). Zadanie to staje się znacznie utrudnione, jeżeli w procesie dane postępowanie dowodowe zostanie znacznie uproszczone lub nie będzie ono występować. Potwierdzenie tego to stosowanie instytucji dobrowolnego poddania się karze (art. 387 KPK), gdy postępowanie dowodowe jest znacznie ograniczone, bądź też instytucji skazania bez rozprawy (art. 335 § 1 i § 2 KPK) oraz wniosku o wydanie wyroku skazującego bez postępowania dowodowego (art. 338a KPK), kiedy do postępowania dowodowego nawet nie dochodzi. Warto zaznaczyć również, iż nawet najbardziej wnikliwe postępowanie nie daje absolutnej pewności co do prawdziwości ustalonego przez sąd stanu faktycznego, tym samym nie daje pewności co do spełnienia przez proces zasady prawdy materialnej. Warty jest zauważenia pogląd P. Kardasa, który sprowadzał się do tego, iż to zasada bezpośredniości podczas

kontradictoryjnej rozprawy jest najlepszą gwarancją zapewnienia realizacji prawdy materialnej. Owa zasada bezpośrednio sprowadza się do maksymalnego zbliżenia się oraz pochylenia nad materiałem dowodowym przez skład sędziowski. Mimo faktu, iż postępowanie dowodowe jest znacznie uproszczone lub całkowicie nie występuje, to skład orzekający musi mieć pewność co do winy oskarżonego oraz okoliczności popełnienia przestępstwa. W tych rodzajach postępowań duży nacisk powinien być nałożony na wyczerpujące postępowanie przygotowawcze. To organ procesowy, który prowadzi postępowanie przygotowawcze, powinien w sposób wyczerpujący przeprowadzić dowody, które wskazywałyby na konkretnego sprawcę przestępstwa. Dopiero na podstawie tego materiału dowodowego przedstawionego w sprawie sąd wydaje kończące rozstrzygnięcie. Ten wywód potwierdza wykładnia art. 335 i 387 KPK, według których sąd musi być przekonany, że okoliczności sprawy nie budzą wątpliwości. Sąd powinien mieć przekonanie o prawdziwości ustaleń faktycznych, na podstawie których wydaje rozstrzygnięcie. Odnosząc się do stanowiska P. Kardasa, można stwierdzić, że zasada bezpośrednio wpływa korzystnie na ustalenie prawdziwego stanu faktycznego w klasycznej rozprawie sądowej, a także podczas procedowania nad sprawą, wykorzystując instytucje trybów konsensualnych. Wynika z tego, iż właściwa interpretacja oraz zgromadzenie materiału dowodowego są bardzo istotne przy wydawaniu rozstrzygnięcia. Dopiero zaniechanie tego działania sądu uniemożliwia w sposób pełny realizację założeń stawianych w ramach zasady prawdy materialnej (Kardas, 2004).

Kolejne zagadnienie warte poruszenia w ramach tego wyводу to przyznanie się do winy oskarżonego jako przesłanka implikująca wykorzystanie trybów konsensualnych w procesie karnym. Owa przesłanka nie jest wymieniana jako obligatoryjna w żadnej z instytucji art. 335, 338a oraz 387 KPK. Warte podkreślenia wydaje się przyznanie werbalne, a nawet dorozumiane, umożliwia one wydanie wyroku skazującego w myśl art. 335 (art. 343) i art. 387 KPK, tak więc nic nie stoi na przeszkodzie w stosowaniu tych instytucji, jeżeli oskarżony nie wyraził wprost przyznania się do zarzucanego mu czynu. Wydaje się, iż wystarczające staje się co najmniej niezaprzeczenie przez oskarżonego popełnienia przestępstwa oraz fakt, by jego oznajmienie w tym względzie było dostatecznie zrozumiałe oraz nie budziło wątpliwości dla innych uczestników procesu karnego, zwłaszcza dla organów procesowych. Wyklucza się natomiast

wyraźne zaprzeczenie swemu sprawstwu, bowiem do uprawomocnienia się rozstrzygnięcia kończącego sprawę oskarżony korzysta z instytucji domniemania niewinności, przez co nie można skazać osoby, co do której istnieje wątpliwość popełnienia przez nią przestępstwa. W sytuacji rozpatrywania problematyki przyznania w rzeczywistości chodzi o uzyskanie od podejrzanego (oskarżonego) ewentualnego oświadczenia co do przyznania się do popełnienia zarzucanego mu czynu, a nie przyznania się do winy, zgodnie z brzmieniem art. 386 § 1 KPK. Najbardziej zainteresowana w wykryciu prawdy materialnej jest osoba niewinna, zaś określenie „osoba niewinna” występujące w art. 2 § 1 pkt. 1 KPK zostało użyte w znaczeniu prawnomaterialnym. Pojęcie winy ma charakter materialny (jako kształtowanie decyzji woli w związku z bezprawnym czynem), nie zaś procesowy, i w tym aspekcie błędna jest redakcja przepisu art. 388 KPK przewidującego tzw. ograniczone postępowanie dowodowe (winę w procesie karnym ustala sąd).

Ostatnią kwestią wartą poruszenia podczas owego zagadnienia są porozumienia procesowe pomiędzy uprawnionymi podmiotami, tj. między organem procesowym oraz osobą oskarżoną. Wątpliwość w tej kwestii narasta w momencie, gdy zwrócimy uwagę na zakres oraz przedmiot tego porozumienia, konsensusu. Jeżeli przyjmiemy, iż owe ustalenia nie doznają żadnych ograniczeń przedmiotowych, czyli odbywają się w granicach „gentleman agreement”, jak to ma miejsce w systemie common law, stwarza to zagrożenie dla podstawowych funkcji kary oraz całego procesu karnego uregulowanego w polskim ustawodawstwie. Wskazana problematyka może dotyczyć przede wszystkim trudności w realizacji funkcji sprawiedliwościowej, która wysuwa się na poczesne miejsce w momencie wyrokowania nad karą. Idąc za poglądem M. Cieślaka, można uznać, że to funkcja sprawiedliwościowa wiedzie prymat podczas procesu karnego. Sprowadza się ona do określenia „sprawiedliwości musi stać się zadość”. Reakcja prawnokarna w swoim założeniu ma doprowadzić do wymierzenia kary osobie winnej zarzucanego czynu, to znaczy owa kara musi być proporcjonalna m.in. do poziomu zawinienia sprawcy czy stopnia społecznej szkodliwości. Procedowanie na gruncie porozumień opartych na założeniach wyspiarskiego systemu prawnego doprowadziłoby do pewnego paradoksu, gdzie to dwie osoby podczas tożsamyh okoliczności sprawy otrzymują dwie inne pod względem stopnia dolegliwości kary. Polski system nie oponuje przy takim rozwiązaniu, gdyż konsensus odbywający

się na gruncie norm regulujących tryby konsensualne doznaje pewnych ograniczeń przedmiotowych. Najbardziej istotnymi ograniczeniami jest to, iż porozumienie nie może dotyczyć kwestii związanych z kwalifikacją prawną czynu, zagrożenia ustawowego czynu zabronionego, znamion ustawowych przestępstwa oraz w końcu ustaleń co do prawdziwości stanu faktycznego. Najbardziej istotnym ograniczeniem w kwestii realizacji prawdy materialnej wydaje się być brak porozumienia w kwestii ustalenia prawdziwego stanu faktycznego, na podstawie którego zostanie wydane rozstrzygnięcie. To organ procesowy inicjujący procedowanie w ramach trybów konsensualnych musi mieć przekonanie co do okoliczności sprawy oraz popełnienia zarzucanego czynu przez konkretną osobę. Przyznanie się do popełnienia przestępstwa przez oskarżonego nie jest decydujące w tej kwestii, lecz w bezsporny sposób pozwala określić okoliczności, w których doszło do popełnienia przestępstwa (Cieślak, 2011).

PODSUMOWANIE

Podsumowując całą argumentację przedstawioną powyżej, można stwierdzić, że tryby konsensualne nie stoją w opozycji do założeń stawianych przez zasadę prawdy materialnej. Mimo iż owe instytucje znacznie skracają czas rozstrzygnięcia spraw, to nadal wszelkie rozstrzygnięcia są opierane na rzeczywistych ustaleniach faktycznych. Stanowisko to zostało poparte w tworzeniu konstrukcji poszczególnych instytucji, tj. zawartych w art. 335 KPK; art. 387 KPK; art. 338a KPK, gdyż organ procesowy musi na podstawie obiektywnych faktów wyrobić sobie przekonanie co do winy konkretnego oskarżonego. Sam konsensus wypracowany na gruncie instytucji trybów konsensualnych nie stoi w opozycji do prawdy materialnej, gdyż doznaje on licznych ograniczeń przedmiotowych, w konsekwencji czego nie dochodzi do zniekształcenia stanu faktycznego, a wówczas nie może dojść do wydania rozstrzygnięcia, które zostałoby oparte na błędnym ustaleniu faktycznym. Ostatnią kwestią jest przyznanie się do zarzucanego czynu przez oskarżonego, które pozwala przybliżyć się oraz odtworzyć stan faktyczny, na podstawie którego sąd opiera swoje przekonanie co do winy oskarżonego, a nie jest swoistym *confessio est regina probationem*, który sprowadza się do tego, iż decydującą przesłanką zastosowania instytucji trybów konsensualnych jest przyznanie się do winy przez oskarżonego. Należy jednak w sposób

rozważny podejmować decyzję w kwestii rozwoju polskiego konsensualizmu, gdyż ewentualne rozwiązania mogą zaburzyć konstrukcje procesu karnego poprzez niespełnianie przez niego podstawowych celów, którymi powinien się kierować.

LITERATURA

- Cieślak, M. (1955). Zagadnienia dowodowe w procesie karnym, t. I. Warszawa: Wydawnictwo Prawnicze, s. 115–120.
- Cieślak, M. (1973). Polska procedura karna. Podstawowe założenia teoretyczne. Warszawa: PWN, s. 258.
- Cieślak, M. (2011). Kara. Istota – cel – uzasadnienie. Praca doktorska z 1949 r. Sopot: Arche.
- Giezek, J., Malicki, A. (red.) (2012). Adwokatura jako uczestnik procesu legislacyjnego. Tom V. Konferencje Izby Adwokackiej we Wrocławiu. Warszawa: Wolters Kluwer, s. 79.
- Gizbert-Studnicki, T. (2009). Prawda sądowa w postępowaniu cywilnym. *Państwo i Prawo*, 7, s. 9–10.
- Grajewski, J., Steinborn, S. (2005). Zasada prawdy materialnej jako granica upraszczania procesu karnego (referat). Konferencja nt. „Zasada prawdy materialnej a reformy procedury karnej ostatnich lat”, Krasiczyn, 15–16 października 2005 r.
- Habermas, J. (2004). Teoria działania komunikacyjnego. Racjonalność działania a racjonalność społeczna. Warszawa: PWN.
- Hofmański, P., Waltoś, S. (2019). Proces karny. Zarys systemu. Warszawa: Wolters Kluwers.
- Kardas, P. (2004). Konsensualne sposoby rozstrzygnięcia w świetle nowelizacji kodeksu postępowania karnego z dnia 10 stycznia 2003. *Prokuratura i Prawo*, 1, s. 53.
- Kardas, P. (2013). Projektowany model obrony z urzędu a zasada prawdy materialnej. *Paestra*, 5–6, s. 18.
- Kmieciak, R. (1983). Uprawdopodobnienie w procesie karnym. *Nowe Prawo*, 5, s. 49.
- Kmieciak, R., Skrętowicz, E. (2002). Proces karny. Część ogólna. Kraków: Wydawnictwo Zakamycze, s. 91.
- Kodeks postępowania karnego – ustawa z 6 czerwca 1997 r. (Dz.U. 1997 nr 89 poz. 555 z późn. zm.).
- Koper, R. (2009). Stopnie prawdopodobieństwa a ocena dowodów w postępowaniu karnym. *Przegląd Sądowy*, 7–8, s. 162.
- Sakowicz, A. (red.) (2020). Kodeks postępowania karnego. Komentarz do art. 2 KPK, wyd. 9. Warszawa: Wydawnictwo C.H Beck.
- Skorupka, J. (red.) (2019). Kodeks postępowania karnego. Komentarz do art. 2 KPK, wyd. 4. Warszawa: Wydawnictwo C.H Beck.
- Stachowiak, S., Paluszkiewicz, H. (2005). Rozwiązania konsensualne wprowadzone do polskiego procesu a wykrycie

prawdy (referat). Konferencja nt. „Zasada prawdy materialnej a reformy procedury karnej ostatnich lat”, Krasiczyn, 15–16 października 2005 r.
Wyrok SA w Gdańsku z 30.12.2010 r., II AKa 280/10.
Wyrok SA w Katowicach z 13.6.2013 r., II AKa 156/13.

Wyrok SA w Łodzi z dnia 22 stycznia 2001 r., sygn. II AKa 249/00.

Wyrok SN z dnia 28 marca 2008 r., sygn. III KK 484/07 oraz post. SN z dnia 18 grudnia 2008 r., sygn. V KK 267/08.

THE INFLUENCE OF CONSENSUAL MODES IN THE ASPECT OF OBEY THE PRINCIPLES OF MATERIAL TRUTH

Abstract. Consensual Uses to Gain Legal in 1997. In a short time they became low growth rates and thus became an alternative to the traditional criminal trial. Consensual modes of the consensual price, especially shortening the procedure time, robbery, fears, sections of the mode of consensual modes of critical, critical procedures. One of the main principles is the principle of material truth enshrined in Art. 2 § 2 of the CCP. In its assumptions, it comes down to resolving disputes, in a criminal trial based on real facts. The simplification of the procedure of the case, and above all the proposal of evidence proceedings, creates a risk of not detecting the facts at the expense of the proceedings. After deeper extraction, the conclusions are quite different. The Polish legislator has liberally restricted the consensual procedures from procedural certainty as to the guilty party or the commission of a crime. It is led to the fact that the consensual modes do not violate the assumption of the essentially flowing material truth.

Keywords: Consensual modes, the principle of material truth